

Критеријуми оцењивања

Априорни критеријум оцењивања

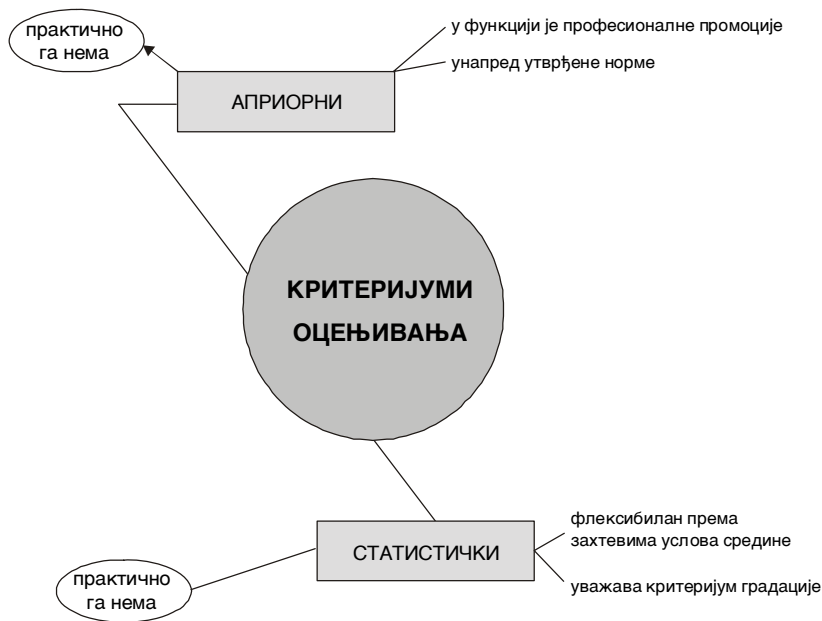
Априорни критеријум оцењивања заснива се на унапред утврђеним нормама. Овај критеријум има позитивна обележја, јер се њиме могу мерити ниво знања и способности сваког појединца и може бити и у функцији поузданије професионалне промоције. Друштвена оправданост оваквог критеријума је велика. Међутим, тешкоћа је у томе што оваквог критеријума практично нема. Сваки наставник формира неки свој индивидуални критеријум за поједине оцене из скале које се у школском систему примењује (код нас се примењују петостепена скала 1-5).

Постоје многи покушаји да се утврде нормативи за сваку оцену полазећи од специфичности дидактичко-логичке структуре садржаја појединих наставних дисциплина. Поједини просветни органи су покушали да правилником или упутством утврде који ниво знања треба ученици да покажу за поједине оцене из скале 1-5. То би био норматив за примену априорног критеријума. Такве нормативе за априорни критеријум предлаже и Ђорђе Лекић. Овде их наводимо:

Група	Елементи оцењивања знања	Оцена
1.1.	Непознавање чињеница и операција (ћутање и неучествовање у раду)	
2.	Погрешно интерпретирање и нетачно поступање (нагађање у излагању и поступању)	недовољан (1)
2.3.	Произвољно излагање и поступање (излагање и поступање без реда).	
4.	Обична репродукција (доследно копирање излагања у раду)	довољан (2)
3.5.	Описивање (проналажење адекватних израза)	
6.	Дефинисање (прецизно, логично формулисање)	добар (3)
4.7.	Објашњавање (јасно, да постане разговетно)	
8.	Упоредивање (проналажење сличног у различитом и различитог у сличном)	врло добар (4)
5.9.	Реконструкција (прерада првобитне концепције и слободно логично интерпретирање)	
10.	Интеграција емпиријских и наставних података (стварање система знања, умења и навика)	одличан (5)

Наведене норме за поједине оцене су општијег карактера. Не полази се од природе и од специфичне дидактичко-логичке структуре градива појединих наставних предмета. Наравно, придржавање и оваквих уопштених захтева допринело би смањењу неповољног дејства неких субјективних фактора на ваљаност школ-

ског оцењивања. Међутим, овакве норме априорног критеријума оцењивања, не могу, у довољној мери, бити у функцији уједначавања критеријума оцењивања. Зато се прибегава дефинисању диференцираних норматива априорног критеријума оцењивања који полазе од специфичне дидактичко-логичке структуре градива и од стандарда до којих се дошло истраживањем појединих феномена (брзине читања и слично).

Два основна критеријума система оцењивања у школи

Норме и стандарди оцењивања матерњег језика у I разреду

Оцена из скале	Опис норми - стандарда оцењивања
Оцена пет (5)	- У првом разреду, у I полугодишту, правилно чита, ишчитава по слоговима, а у II полугодишту чита целе речи, а тешке речи ишчитава по слоговима, разговетно изговара гласове, поуздано зна текст рецитација и рецитије изражајно
Оцена 4	- Има 1-2 грешке у читању.
	- У рецитовању чини 1-2 инверзије речи, али то увиђа и са лакоћом исправља.
Оцена 3	- Чита испрекидано, недовољно изражајно, има до пет грешака које се састоје у изостављању или мењању места гласова, слогова речи, не прави паузе међу речима; недовољно познаје рецитације, учене приче и сл.
Оцена 2	- Све речи чита испрекидано, не уме да ишчитава, чини више од 4 грубе грешке; не зна већи део текста, прича или рецитације коју треба да казује напамет.
Оцена 1	- Лоше изговара већи део речи или уопште не уме да прочита задани текст; не зна текст који треба да преприча или рецитације коју треба да казује напамет.

Критериј за оцењивање брзине читања I разред

Оцена	Број прочитаних речи у минути од-до
Оцена (5)	40-35
Оцена (4)	30-25
Оцена (3)	25-20
Оцена (2)	20-15
Оцена (1)	мање од 15

Норме и стандарди за оцењивање правописних и граматичких знања

Врста писм. задатака	Обим речи на крају		Оцена	Опис норматива-стандарда
	I полуг.	II полуг.		
Диктат	20-25 р.	30-40 речи	(5)	- Нема ортографских грешака и исправљања у тексту
				- Реченице написане чисто (облик слова и повезаност)
			(4)	- Начињено више од 1-2 ортографске грешке, направљено 2-3 исправке речи у различитим правописним правилима (велико слово, тачка).
				- Начињено 3-5 ортографских грешака
			(3)	- Учињено више од 3 исправке
				- Текст написан алкаво са више деформација слова.
			(2)	- Има више од 5 ортографских грешака
				- Рад написан алкаво
			(1)	- Облици слова нису исправни, деформисани
				- Учињено више од 8 ортографских грешака

Објашњење: не узимају се у обзир грешке у правилима која нису претходно учена; понављање грешке не сматра се новом грешком, два пута написана иста реч у реченици не сматра се грешком.